

Anmeldelse til Dansk Kristelig Sygeplejeforening

Åndelig omsorg – en lærebog

Kari Martinsen, Katie Eriksson og Joyce Travelbee i nyt lys

Anne Elsebet Overgaard

Buster Nordic, 2023

164 s. – 199.95 kr.

ISBN: 978-87-93770-48-5

Af: Birgit Bidstrup Jørgensen, tidl. lektor i sygeplejerskeuddannelsen

Forlaget Buster Nordic har genudgivet Anne Elsebet Overgaards bog *Åndelig omsorg* fra 2003, som har været udsolgt i mange år. Det er en god idé at udgive bogen igen til glæde for sundhedspersonale og studerende, der ønsker at vide mere både om åndelig omsorg og om de teorier inden for pleje af syge, der siger noget om emnet.

Selv om man bekender sig til et helhedssyn på mennesket og ikke ser mennesket som bestående af fysiske, psykiske, sociale og åndelige dimensioner som en slags "delmængder", kan sundhedspersonale godt bruge hjælp til at forestille sig, hvad dette "åndelige" er, og hvordan de kan imødekomme det.

Bogen arbejder ud fra en definition, der siger, at åndelig omsorg er at være opmærksom på patientens eksistentielle spørgsmål og ressourcer, at lytte til den mening disse har i patientens livshistorie, og at hjælpe patienten i hans/hendes arbejde med eksistentielle spørgsmål med udgangspunkt i hans/hendes eget livssyn.

Åndelig omsorg retter sig altså ikke nødvendigvis mod patienters religiøse spørgsmål. Det kan den gøre, men alle mennesker har et livssyn, der omfatter deres individuelle værdier, og hvad der giver mening for dem. Det tydelige kristne standpunkt, som bogens forfatter giver udtryk for, er på den måde en gevinst for læsere, der har brug for uddybning af denne dimension af omsorgen.

En af bogens styrker er, at den peger på, at åndelig omsorg ikke nødvendigvis handler om fortvivlede mennesker i mødet med død og lidelse, for dyb glæde bliver større, hvis de bliver mødt med omsorg og deltagelse. Det er også en væsentlig del af omsorgen.

Bogen indledes med kapitler om åndelig omsorg i et pluralistisk samfund og teori om åndelig omsorg, før bogens 1. del gennemgår tre omsorgsteorier og deres baggrund i tænkere, der har inspireret deres forfattere. Det drejer sig om Kari Martinsens tanker om sanselig sygepleje med baggrund hos K.E. Løgstrup; Katie Erikssons tanker om lidelsen med baggrund hos Søren Kierkegaard og sidst Joyce Travelbees tanker om menneskets søgen efter mening med baggrund hos Viktor Frankl. Bogens 2. del handler om åndelig omsorg i praksis ud fra hver af de tre omsorgsteorier. Til sidst belyses åndelig omsorg og menneskets livshistorie, hvor fortællingens betydning belyses for at patienten uddyber sin forståelse af sig selv, og for at sundhedspersonalet forstår patienten bedre. Bogen afsluttes med digte og salmer til inspiration.

Det helt originale ved bogen er den eksemplariske måde, hvorpå forfatteren viser, hvordan man kan læse hver omsorgsteoris svar frem på spørgsmålet om, hvad den siger om åndelig omsorg, for ingen af teorierne

taler direkte om emnet. Dernæst viser forfatteren i 2. del, hvordan hver enkelt omsorgsteori kan bidrage til bedre at forstå og handle i den konkrete kliniske praksis, sundhedspersonale står midt i. Netop at læse teoriernes svar på ens spørgsmål frem og at forstå praksis bedre i lyset af teorierne er den udfordring, mange kæmper med. Her får de i et let læst sprog et fornemt – og fuldstændig jordnært eksempel på, hvordan det kan gøres, og samtidig et godt billede af, hvad åndelig omsorg er, og hvilken forskel den kan gøre.

Bogen anbefales varmt til alt plejepersonale.